

Šola v sodobnem ritmu

Tadeja Šuštar
Primož Šmid

Bum bum bum bum bum ... odzvanja zvok bobna na galeji. Tudi danes v enaindvajsetem stoletju, tu, sredi Evrope, sredi celine, se ti zdi, da potuješ skozi življenje na galeji. Še posebno, kadar se začno dogodki odvijati zelo hitro in ko hočeš za trenutek postati, lahko zaslišiš udarce na boben, ki te priganjajo, kot so priganjali galjote na galejah v srednjem veku. Učenci, učitelji ter njihove družine živijo v ritmu, kot ga narekuje šolski koledar. In če nam je prav ali ne, vsako leto znova skozi tri ocenjevalna obdobja gibljemo v prav posebnem tempu. In ne da se stopnjuje tempo le proti koncu leta, stopnjuje se tudi iz leta v leto. Osvaja nas ritem, za katerega se človek vedno bolj boji, da krade sanje in nas oropa drobnih pozornosti, od katerih je odvisno dostojno življenje človeka. Pa kaj, ko žrtev ni samo utrip šolskega življenja. Vse življenje na tem svetu se nam živečim v

tem našem delu planeta pač odvija v ritmu, kot ga daje boben sodobne civilizacije. Pa naj se s tem kar sprijaznimo?

Šolsko leto začnemo nekako previdno, zasanjano, z zavestjo, da dokler še ni potrebno čisto zares zagrabit, še ne bomo, ker ko bomo, ne bomo več smeli popustiti do konca in bomo ves čas do grla v delu. To je še čas, ko so dovoljene sanje o tem, kaj in koliko bomo naredili, prebrali, si ogledali, dosegli. Čas, ko se v marsikaj zaletimo z ogromno entuziazma in si prisežemo, da si sanj ne bomo pustili vzeti, da bomo vztrajali do konca in naprej. Pa čeprav nam je nekje globoko v srcu čisto jasno, da bomo že čez nekaj mesecev razmišljali povsem drugače. Učenci, npr., si izberejo celo paleto krožkov, ki jih potem ob obveznem šolskem delu komaj zmorejo oziroma jim pravzaprav ne morejo dati vsega tistega veselja, za-

radi katerega so si jih izbrali, ker je enostavno vsega preveč. Devetletka ima še to posebnost, da preneka-teri prej krožki danes spadajo med izbirne vsebine, ki si jih vsak učenec mora obvezno izbrati. Vsak vsaj dve in tudi tisti, ki jim iz takih ali drugačnih razlogov že tako primanjkuje časa, "krožke" morajo imeti in ti so za povrhu po novem še ocenjeni. Šolsko leto teče, ritem bobna odzvanja v naših ušesih, sanje že izgubljajo mavrične barve.

Novo leto je v šolskem življenju prelomnica čisto posebne vrste. Ne gre za začetek nečesa novega, ampak za vstop v drugo obdobje, ki preizkuša tvojo vztrajnost. Vsem, ki so zelo zagnano začeli, ne kaže nič drugega kot vztrajati, saj se je še vsako leto pokazalo, da je le to zagotovilo uspeha. Za vse, ki še niso začeli, se zdaj začena boj za počitnice. Saj če znanja ne začnejo pridobivati z dvojno mero: za nazaj in še za sproti, jim grozi polom in pokvarjene počitnice. Zato ima to drugo obdobje še vedno kar nekaj prostora za sanje in načrtovanje, saj je vsem še kristalno jasno, da je časa za popravke in izboljšave še in dovolj, samo če bosta volja in disciplina trdni in bo prisotna tudi vera, da se učimo za svojo boljšo prihodnost, prihodnost z izbiro. Posebnost drugega obdobja je tudi, da se znajdemo v primežu tekmovanj za različna priznanja in nagrade, ki najbolj talentiranim pokažejo, da so na pravi poti in da znanje nekaj velja tudi zunaj zidov matične šole.

In potem sledi še veliki finale, zaključno obdobje šolskega leta, ko največ in najboljšo še vedno ni dovolj, da bi bilo odlično. No, pa na koncu koncev pridemo tudi do odličnih. In na drugi strani velika razočaranja zaradi nedela, ko tudi slabega in še slabšega in skoraj nič kar ne moremo in ne moremo zavrniti kot nezadostno. Pa vendar, pošteni moramo biti do sebe in do drugih. Poštejemo še vsa osvojena priznanja in nagrade, zaključene projekte in izpeljane proslave ter prireditve ter zadovoljni in ponosni prestopimo v čas počitnic in brezdelja. Zadovoljstvo in ponos sta seveda odvisna od količine vložene dela, truda in rezultata na koncu. In preden se učitelji potopimo v počitnice, nas čaka še krajša papirnata vojna, katere trajanje je odvisno od naše celo-

letne zagnanosti za sprotno urejanje dokumentacije oziroma od naše prekomerno optimistične začetne zagnanosti, da smo se zapisali preveč in prezahtevnim področjem; mogoče zato, da uresničimo kakšne svoje sanje ali si zagotovimo nekaj osebnostne rasti, v nobenem primeru pa nam obveznosti potem sproti ne dopuščajo, da bi delali tudi tisto, kar se za kakšen dan, mesec da odložiti. Odložiti tudi na konec leta.

No, pa naj še kdo reče, da ne sliši bobna z galeje, galeje našega življenja, ki nas poganja naprej, da kar pozabimo na sanje. No, pa ne vedno ali vsaj ne vsi. Velja si zapomniti, da nikoli nikomur ne smemo dopustiti, da bi nam vzel sanje. Ne glede na vse moramo prisluhniti svojemu srcu, njegovemu ritmu, pa četudi včasih bije nekam neskladno s sodobnim bobnom. Naj to velja za mlado in staro. Še posebej za mlade rahločutne talentirane duše, ki jih osnovnošolska galeja vozi prvim ciljem nasproti in ki so v tem obdobju še tako zelo dovzetne, občutljive in ranljive. Pa vendar, življenje je neizprosno, čeprav lepo in čarobno ter polno presenečenj, v sebi skriva toliko pasti, da se ritmu bobna, ki nas peha v naglico ter s tem povzroči, da pozabimo, da je edino resnično tukaj in zdaj, ne smemo nikoli povsem predati.

Vsako leto se pokaže, da vsaj del šoloobveznih otrok živi čisto svoj ritem in se jim na različnih področjih uspe prebiti iz sive povprečnosti. V šolskem letu 2003/2004 se je na OŠ Železniki izkazala cela paleta talentiranih učencev, ki so prejeli različna priznanja in nagrade. Svoje bogato znanje materinščine so učenci dokazali na tekmovanju za Cankarjevo priznanje, o čemer piše mentorica Dorica Prevc, šolsko leto 2004/2005 smo poleg rednega šolskega dela preživeli tudi ob dveh projektih, ki jih predstavljata mentorici Majda Tolar in Marija Gasser, raziskovalno nalogo učencev 4. razreda o kuharskih spretnostih naših prababic je povzela učiteljica Danica Mohorič. V samem začetku pa je predstavljen celoten pregled dosežkov s tekmovanj, ki jih je zbral pomočnik ravnatelja Primož Šmid.

Najprej pregled najodmevnejših dosežkov v celoti.

Tekmovanje	Uspehi	Mentor/-ica
SLOVENSKI JEZIK – za Cankarjevo priznanje	Helena Golja, zlato Urša Kačar, zlato Mohor Rihtaršič, srebrno	Dorica Prevc
ANGLEŠKI JEZIK	Katja Jamnik, srebrno	Marija Prevc
KEMIJA – za Preglovo priznanje	Nejc Štalec, zlato Tina Šubic, zlato Irena Pintar, srebrno	Marija Barle
FIZIKA – za Stefanovo priznanje	Nejc Štalec, zlato Rok Rihtaršič, zlato	Alenka Kuhar
MATEMATIKA – za Vegovo priznanje (učenci)	Mohor Rihtaršič, zlato Nejc Štalec, zlato Mohor Gartner, srebrno Jaka Gortnar, srebrno Grega Gortnar, srebrno	Bernarda Kavčič Monika Čemažar
MATEMATIKA – za Vegovo priznanje (učenke)	Milena Berce, srebrno Špela Pohleven, srebrno Rok Potočnik, srebrno Teja Štalec, srebrno	Marija Ločniškar
VESELA ŠOLA (učenci)	Jan Tavčar, zlato Erika Mohorič, zlato Helena Golja, zlato Mohor Rihtaršič, zlato	Marija Ceferin
VESELA ŠOLA (učenke)	Barbara Okorn, srebrno Katja Jamnik, srebrno Janja Mesec, srebrno	Majda Tolar
NEMŠKA BRALNA ZNAČKA, knjižna nagrada	Neva Benedičič Katja Jamnik Helena Golja	Majda Tolar
ANGLEŠKA BRALNA ZNAČKA, knjižna nagrada	Maja Demšar Jan Tavčar Anže Bertoncej	Tadeja Šuštar
ANGLEŠKA BRALNA ZNAČKA, knjižna nagrada	Alja Kavčič Špela Pohleven	Marija Prevc
ANGLEŠKA BRALNA ZNAČKA, knjižna nagrada	Kristina Nastran	Jana Kusterle
ANGLEŠKA BRALNA ZNAČKA, knjižna nagrada	Miha Primožič Marko Bevk Manca Potočnik Nejc Thaler	Polona Rešek
ŠPORT	Atletika – udeležba na državnem prvenstvu OŠ, ekipno Učenci, 11. mesto Kros, državno prvenstvo Pokal Dela Jakob Pintar, 1. mesto Polona Megušar, 9. mesto Plavanje, ekipno državno 5. mesto Gorenjska in področna prva mesta v atletiki in 1. mesto na področnem tekmovanju v plavanju	Jože Reya Valentina Pintar Leopold Nastran

Tihožitje. Avtor: Jaka Košmelj, 8. r., 2004.

Tihožitje. Avtorica: Sabina Šturm, 8. r., 2004.

Tekmovanje v znanju materinščine za Cankarjevo priznanje

Dorica Prevc

Slavistično društvo Slovenije in Zavod za šolstvo in šport Republike Slovenije vsako leto razpišeta Tekmovanje v znanju materinščine za Cankarjevo priznanje. Tekmovanja se redno udeležujejo tudi učenci Osnovne šole Železniki, kot mentorice pa se izmenjavamo Majda Tolar, Mira Šmid in Dorica Prevc.

Cilj vsake šole je, da bi na državnem tekmovanju osvojila srebrno ali morda celo zlato Cankarjevo priznanje. V Osnovni šoli Železniki se lahko pohvalimo, da smo bili v preteklih letih na tekmovanjih zelo uspešni, saj nam je vsako leto uspelo osvojiti najmanj eno, večkrat pa tudi dve, tri ali – v letu 2000 – celo štiri zlata Cankarjeva priznanja. Na to smo lahko upravičeno ponosni, saj hkrati pomeni, da imamo na Selškem nadpovprečno veliko otrok, ki so na jezikovnem področju izjemno nadarjeni.

V šolskem letu 2003/04 smo se pripravljali na temo Svet o nas in v nas. Čeprav smo bili sprva malce razočarani nad razpisano knjigo Cimre, kriminalnim romanom pisateljice Maje Novak, smo se odgovorno lotili dela in se vse leto pripravljali na tekmovanje. Redno smo se dobivali na dodatnem pouku slovenskega jezika, ponavljali že znano šolsko snov, jo nadgrajevali z zahtevnejšimi primeri nalog ter prebirali in študijsko obravnavali knjigo Cimre.

Najprej smo se pomerili na šolskem tekmovanju. Učenci so – tako kot vsako leto – reševali naloge objektivnega tipa iz jezika in književnosti ter pisali spis, oboje povezano z dano literaturo.

Najboljših pet tekmovalcev se je udeležilo vse-slovenskega tekmovanja, ki je bilo v Kranju. Tudi tokrat smo se veselili uspeha naših talentov, saj sta Urša Kačar in Helena Golja osvojili zlato Cankarjevi priznanji, Mohor Rihtaršič pa srebrno Cankarjevo priznanje. Omeniti velja še to, da smo bili po zaslugi Helene Golja Železnikarji v središču pozornosti, saj je že pri reševanju testa prekosila vse svoje sotekmovalce in so ostali mentorji od nas želeli izvedeti ključ do uspeha. Kot pravi gobarji jim recepta seveda nismo izdali!

Spisi, ki jih prilagam, bodo mogoče površnemu bralcu manj razumljivi, ker so vezani na zahtevano literaturo in odgovarjajo razpisanim kriterijem ocenjevanja. Učenci so namreč morali zapisati, kako inšpektor Hren, ena izmed oseb, ki nastopajo v kriminalnem romanu Cimre, po opravljenem delu priateljski družbi pripoveduje o raziskovanju umora. Osredotočiti so se morali predvsem na razkritje, kritiko, komentar in zaključno razmišljanje, ob tem pa upoštevati značajske lastnosti vpletenih oseb. Morali so izbirati vsebini ustrezne jezikovne prvine ter seveda paziti na pravopisna in slovnična pravila.

Menim pa, da so priloženi spisi zadosten dokaz, da so naši učenci mojstri peres in da so tudi letos Cankarjeva priznanja šla v prave roke.

Razkritje

Ko sem na vrat na nos pridivjal do Salamandrove, ko sem dostojanstveno planil po stopnicah in v spalnico, ko sem zagledal stekleno mrtve Murkove oči in ko so moji podrejeni zaslišali očitvidca, sem vedel, da je Murko priplaval v nebesa s pomočjo svoje nevrotične punce Jane Kranjc.

Preiskavo smo začeli v hipu. Zaposleni so se razkadili po Ljubljani, da bi poiskali morebitne očitvidce, sam pa sem sprva le stresal kriminalista Benjamina Cimermana, dobrega poštenjaka, ki pa je izgledal nekam odsoten. Tipu nič ne manjka, preveč ima le svoje razvajene sestre Rebeke, ki si domišlja, da je kvalificirana detektivka, ker ima brata policaja. In prav zaradi te neumne ženske se je stvar toliko bolj zapletla. Ne le, da je ugovarjala moji, (MOJI!) logični razlagi, svoj ego je napihnila do te mere, da je začela sama raziskovati zločin. Motil jo je čas, ki sem ga določil na podlagi dolgoletnih izkušenj. Deset minut je nekako raztegnila na nekaj ur. Motil jo je očitvidec. Motilo jo je naše delo. Motil sem jo jaz. Najbolj pa jo je motila osumljenka. Naša Jana torej. Ko pa se Rebeka v nekaj zapiči (tako kot sem se jaz, priznam, na uro umora), ne bo odnehala, dokler ne dokaže, da ima prav. Tudi če nima. Resnica je, da dobro strelja, to je pa tudi vse dobro o njej.

Nato je po hitrem postopku zbolel Benjamin. Kmalu se nam je preiskava skoraj zaustavila. A kar nekaj časa je trajalo, da sem doumel, da Rebeka mogoče le ni tako neumna, kot je klepetava ter posmehljiva. Število točk pri meni se ji povečalo, ko je njen ljubi brat prisopihal v mojo lepo pospravljeno in svetlo pisarno, na mizo vrgele nekaj zmečkanih listov ter se usedel na tla. Že njegov prihod mi je dal misliti. Ker ponavadi vljudno potrka, nato nerodno odpre velika vrata, zardi, se spotakne ob velik kaktus, ki mi ga je pred leti kupila žena.

Ko pa se dokončno primaje do mize, pa mečkajoče in tiho pove svoje želje. Zdaj naj se pa kdo čudi, zakaj sem njegovo hitro pošiljko spregledal v trenutku. In že v naslednjem trenutku me je Rebekino razmišljanje o alternativnih storilcih in o podrobnostih umora popolnoma presenetilo. Da človek, kot je ona, sploh zna misliti, že to je dosežek, ki bi si zaslužil mesto na prvi strani knjige rekordov.

Tako zavzeto sem čital seznam, vse prebral po dvakrat, premislil o njenih ugotovitvah, da sploh nisem opazil, kdaj se je Cimerman pobral. Torej, resda me je Rebeka kar prepričala, a bi bil moj strogo varovani policijski ponos ranjen, če bi ji to priznal. To bi se mi smejali! Veliki in ponosni inšpektor, ki ima sicer zares vedno prav, se klanja nekemu, ki je kot gospodična Cimerman, ki je povrh vsega še Židinja? Ne, hvala. Čeprav sem vedel, da je priznanje o njeni premoči neizbežno, sem zavlačeval, dokler se je dalo, nato pa se zmagovalki približal po diplomatski poti, po načelu: Daj, da vidim, kaj delaš in kako ti uspeva.

A Rebeka me je 'ugotovila'. Kam molim in tiščim svojo taco, ji je bilo takoj jasno. Nekaj časa so med sabo kar tekmovali, kdo me bo bolj kritiziral. Po mojem pogorelem priznanju so stvari stekle. Vsaj zame. Za Rebeko Vsevedno in Vsemogočno so stekle že zdavnaj. S svojima pajdašema, Benjaminom in nekim odvetnikom, Mavricijem, je igro igrala hitro, brez oklevanja. Mene je kar zanemarila. Zato sem ji lepo pustil, da se žene naprej, saj se meni, po pravici povedano, ni dalo. Veliko bolj preprosto bi bilo, če bi brez vsakih kolobocij zaprli Jano, pika, konec. A Rebeka je Rebeka in to mi je ponovno dokazala, ko nas je strpala v stanovanje Janinega bratranca Sama. Že takoj se mi je zadelo, da bo to tisti njen zaključek, tisti 'end show'. Spet sem ji pustil vse vajeti. Sem postal kaj preveč popustljiv? V sobico nas je bilo strpanih okoli deset ljudi. Benjamin in Mavricij, seveda jaz, še dva moja kolega, Jana, njene podnajemnice (razen Tanje, ki so jo umorili) in, za konec, Rebeka. Tista njena odločnost, in njena volja! Ko je spregovorila, je v hipu ciljala na Janine cimre. Kot na morilke. Če ji je katera ugovarjala, je z njo po-

metla v hipu. Nato je razlagala in razlagala o motivih in se započela v Albo Schmidt. Potem ko je pometla s Faniko Oblak ter Meri Senečič. Prebadali sta se z očmi, Rebeka in Alba, in postalo mi je neprijetno. Čudno je bilo gledati dve tako močni osebnosti, ki med seboj tekmujeta. Zmagala ni nobena. Vrata so se odprla, v sobo pa je v vsej svoji veličini in ponosu vstopila ženska z velikim, črnim psom, stopila do Albe in ji pomolila povodec. Ta je zaznala Rebekino premoč nad njo, a nemoč nad veliko zverino, spustila je povodec, kratko, bleščečo verigo, pes se je pognal v zrak, Rebeka je zavpila, iz torbice potegnila pištolo (pojma nimam, kje jo je dobila) in ustrelila. Zadonelo je, s psom ni bilo nič. S hitro potezo, tako hitro, kot jo zmore le usposobljeni inšpektor, kot sem tudi jaz, sem izvlekel svojo pištolo, pomeril in ustrelil psa naravnost v tilnik. Naravnost tja, kamor je bil ustreljen Konrad Murko. Rebeka pa je začela histerično vreščati, kot to znajo le ženske, pogledal sem proti vratom in zagledal Albo. Na tleh. S krvavo liso okoli sebe, ki se je že vpijala v preprogo. Sklonil sem se k njej. K ženski, ki je zakrivila dva umora. Bila je pametna, močna in maščevalna. Jo je to gnalo k temu, da naščuva druge k umoru nekdanjega ljubimca? Ali ji je šlo le za stanovanje, ki bi ga dobila v primeru, da bi Jano zaprli? Vsekakor je bila Alba samosvoja oseba. Ukazovalna in zelo drugačna od drugih. Jo je zato Rebeka lažje odkrila? Ker sta si po značaju podobni? Ne vem. Sploh ne vem več. Ničesar.

Ne vem niti, kaj se je zgodilo za tem. Spomnim se, da so Albo zavili v črn polivinil, mi pa smo poklapano odšli. Poklapano, čeprav smo bili zmagovalci, čeprav smo razkrili resnico. Resnica boli. Tudi ta, da je Rebeka odlična detektivka, da odlično razmišlja in sklepa in da bi jo bilo skoraj škoda za odvetnico.

Urša Kačar, 8. d
(letos že srednješolka)

"Pozdravljena, družba!" je inšpektor Hren pozdravil svoje kolege.

"Tebe pa že dolgo nismo videli! Ali danes ni bil nihče umorjen, da si se spomnil na nas?" so duhovičili.

"Verjeli ali ne, prejšnji teden sem res raziskoval umor. In to kar dveh oseb!" je vzvišeno odgovoril Hren.

"Umorjen je bil Konrad Murko, mlad filmski režiser," je svojo obširno pripoved začel prišlec.

"Ker smo imeli očitvidca in je Jana Kranjc, njegova bivša, istega dne pri njem pozabila svoje zapiske, se nam je zdelo, da je odgovor na vprašanje, kdo je moril, kot na dlani."

"In kako, da ni ostalo pri tem?" se je pozanimal Miran, ki je Hrena poznal že dolgo vrsto let.

"Kolikor se spoznam na take preiskave, so precej hitro zaključene. In če sploh kdo, navadno v zaporu konča tisti, ki je vse kaj drugega kot resnični storilec."

"Zato, ker je preiskavo vodila mlada pripravnica Rebeka Cimerman. Njen brat je zaposlen pri nas in tudi z Jano se poznata. Toda Rebeka se ne bi vmešala, če njen brat Beno v Jani ne bi videl več kot prijateljico."

"Prijetno punco si je izbral. Morilko!" je bil Miran spet glasen. Hren ga je pogledal, kot bi ga s pogledom hotel zadaviti, in Miranu se je nenadoma namizni prt zdel tako zanimiv, da je še dolgo gledal vanj.

"Kot sem rekel, preden ste me zmotili," se je vmešala Rebeka. "Umor je hitro razrešila in razkrila morilsko navezo treh njenih podnajemnic."

"Bile so njene podnajemnice, pa jih ni motilo, da so ji naprtile UMOR?!" je rekel Filip.

"Ne, ni jih. Ko je 'izgubila spomin', so celo njej sami poskušali vcepiti, da je morilka," se je Hren zgražal nad takim nemoralnim obnašanjem. Jana se ima za oprostitev zahvaliti le Rebeki, Benjaminu in Mavriciju, Rebebinemu fantu."

"Čeprav mi gre vmešavanje nepooblaščenih na

živce," je Hren začutil, da mora malce positnariti. "Da tako mlada pravdnica, ki v življenju niti ropa še ni preiskovala, razreši umor, je skoraj nedopustno."

"Komu pa ne moreš oprostiti – njej ali sebi, ker enkrat pač nisi bil glavni?" so se muzali ostali, ki so ugotovili, v katerem grmu tiči zajec. Inšpektor je to sebi na ljubo preslišal.

"Čeprav niso ravno nesposobni, bi takle trio prav lahko vse skupaj še poslabšal," je modro dodal.

"Vse to vam pripovedujem predvsem zato, ker je bilo zaključno dejanje vredno ogleda. Kako hitro jih je Rebeka prelisčila! Mislile so, da se jim niti sanja ne o njihovem početju in da bo na koncu hočeš nočeš prisiljena obtožiti Jano. A ko si Rebeka nekaj zastavi, bo to tudi uresničila."

"Bo to razglabljanje kam pripeljalo ali pa bomo tukaj do penzije?" je bil nestrpen Primož.

"Počasi se daleč pride," mu je Hren odbil žogico. "Sploh pa imaš šele deset let delovne dobe. A sem ostal pri zastavljanju ciljev? Sem? No, dobro. Morile so Alba, Fanika in Tanja. Tanja je bila odgovorna za umor Konrada. Fanika se je na Salamandrovo odpravila po pištolo, oblečena v Janina oblačila. Ker se je Tanja svojega zločina kesala in mi hotela vse priznati, sta se je morali Alba in Fanika kar najhitreje znebiti. Alba je Faniko prisilila, da je zabolala Tanjo kar v lastni sobi. To je bilo potrebno, ker Fanikina krivda pred tem ni bila velika in bi jo od vseh najbolj poceni odnesla. Ko pa je zabolala Tanjo, je postala morilka in kot talki se ji na policiji ne bi najbolje godilo. Alba je bila torej vodja celega projekta! In najbolj zanimivo pri vsem skupaj je, da umorov ni načrtovala zaradi maščevanja do Konrada ali Jane, temveč iz čistega dolgčasa. Tako zelo je bila zdolgočasena, da se ji vzeti nekomu življenje sploh ni zdel hud prekršek..."

"Ko že govorimo o dolgčasu," je začel Miran in pogledal na uro.

"Saj obljubim, da sem že skoraj končal," je Hren milostno prosil za podaljšek. "Bila je zdolgočasena, toda neumna ne. In tudi neprevidna ne. Končalo pa se je tako, da jo je Rebeka ustrelila. Ne nalašč, seveda. Zelo se boji psov in enega izmed njihove družbe,

ki ji je vlivala strah, je hotela ustreliti. Mislim, da je Rebeka vsekakor zelo sposobna in je pravnikom v čast in svetla izjema med njimi," je slovesno zaključil Hren in odpravili so se domov.

Helena Golja, 8. c
(letos že srednješolka)

—

Bil je ravno prvi poletni dan. Za inšpektorjem Hrenom so bili naporni meseci in privoščil si je kratek počitek. Po glavi so se mu še vedno motale osebe, ki so bile vpletene v nenavaden umor Konrada Murka. S prijatelji je popival v gostilni in pripovedoval o tem primeru.

Prijatelji so bili nad njim navdušeni in le težka je odgovarjal na njihova vprašanja. Nekdo ga je vprašal: "Kako ste tako hitro izvedeli za umor in zakaj je bila prva osumljenka Jana oproščena?"

Hren je pojasnil: "Jano Kranjc smo sumili zato, ker za tisti čas, ko naj bi se umor zgodil, ni imela alibija in ker jo je opazil neki vinski bratec, ki je hodil tam okrog. Za umor nam je povedal poštar, ki mu je prinesel pošto. Ker čas, za katerega Jana ni imela alibija, ni bil pravi, smo poiskali vse druge, ki bi lahko bili vpleteni v umor, in izkazalo se je, da je Jana nedolžna." Nenadoma nekdo iz ozadja vpraša: "Ali ni v preiskavi sodelovala tudi detektivka Rebeka Cimerman, poročena Benedik?"

Inšpektor je zaničljivo odgovoril: "Ne maramo zasebnih detektivov, ki se vmešavajo v policijske zadeve in zato tudi Rebeke nismo sprejeli odprtih rok. Če ne bi bila v njeno detektivsko agencijo vključena tudi njen pošteni brat Benjamin in slavni ljubljanski odvetnik Mavricij Benedik, bi jo že zdavnaj odslovil. Res je, da je pojasnila umor, vendar bi tudi policija prej ali slej našla podoben zaključek. Od sedaj naprej bomo še bolj pazili, da se nam taki ne mešajo v policijske zadeve, ker se lahko nekoč zgodi tudi kaj nepredvidenega."

"Kdo je sploh zagrešil zločin?" je zanimalo priso-

tnega neznanca.

Gustav Hren je pojasnil: "Kot smo ugotovili, je Konrada Murka ustrelila Tanja Tratnik, ki je potem tudi sama tragično končala. Po Rebebinem mnenju pa naj bi za vsem tem stala Alba Schmidt. Ona je zrežirala celoten umor, ampak pozabila je na nekatere podrobnosti, ki so jo razkrinkale. Vsekakor si za tak zločin zasluži primerno kazen, vendar se mi zdi to, kar se je zgodilo, prehudo."

"Kaj pa se je zgodilo?" zanima prijateljce.

"Ko je Rebeka že končala s svojim razkritjem in je odgovorila že na vsa vprašanja glede umora, je Janina mama Albi pripeljala velikega rotweilerja in ta ga je spustila, da je napadel Rebeko. Ta ga je hotela ustreliti, a je zgrešila, zadela pa je Albo. Rebeko sem rešil šele jaz, ko sem pogumno ustrelil psa in s tem dokazal, da – kljub porazu v streljanju z Rebeko – še vedno znam biti natančen."

"Kaj pa boste storili z Rebeko, saj vam je kljub

temu veliko pomagala pri odkritju morilcev?" je bil nekdo radoveden.

"Rebeka se je na lastno pest odločila, da sodeluje pri preiskavi in nam zato poleg dobrega naredila tudi veliko sitnosti. Od sedaj, kot sem že omenil, ne bomo nikdar več dopustili, da se kdo vmešava v naše posle. Hkrati pa mi je lahko hvaležna, da sem jo rešil. Njeno razkritje bi znal izvesti vsak in zato ni to nič posebnega," še pojasnjuje Gustav Hren.

Ura tamkajšnje cerkve je odbila deset in na vratih gostilne se je pojavila inšpektorjeva žena s svojima otrokoma ter zavpila:

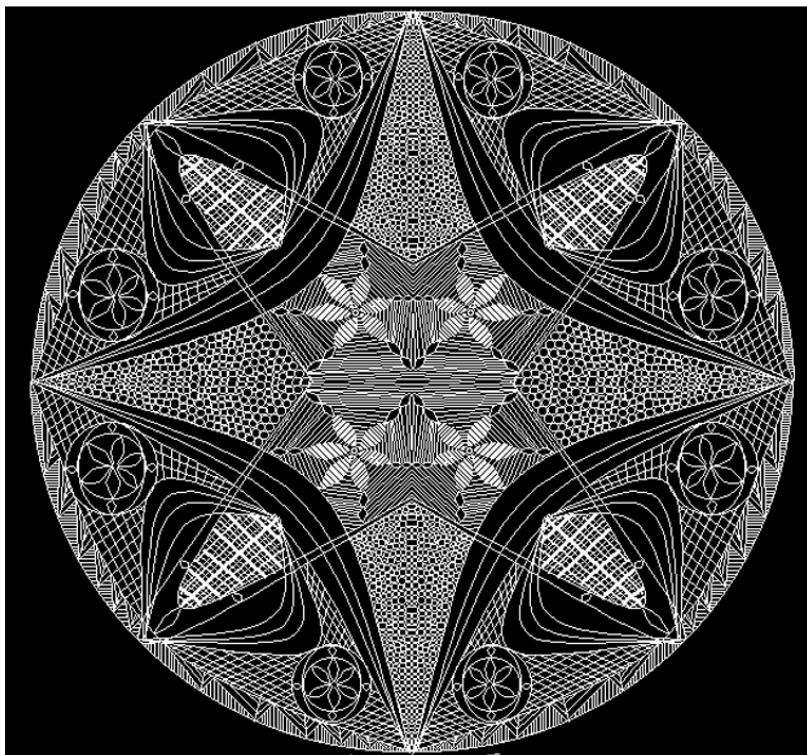
"Hren! Takoj domov! Najina otroka morata spat in zato jima moraš prebrati pravljico!" Inšpektor se je spoštljivo opravičil prijateljem in moral, hočeš nočeš, domov.

Mohor Rihtaršič, 8. d

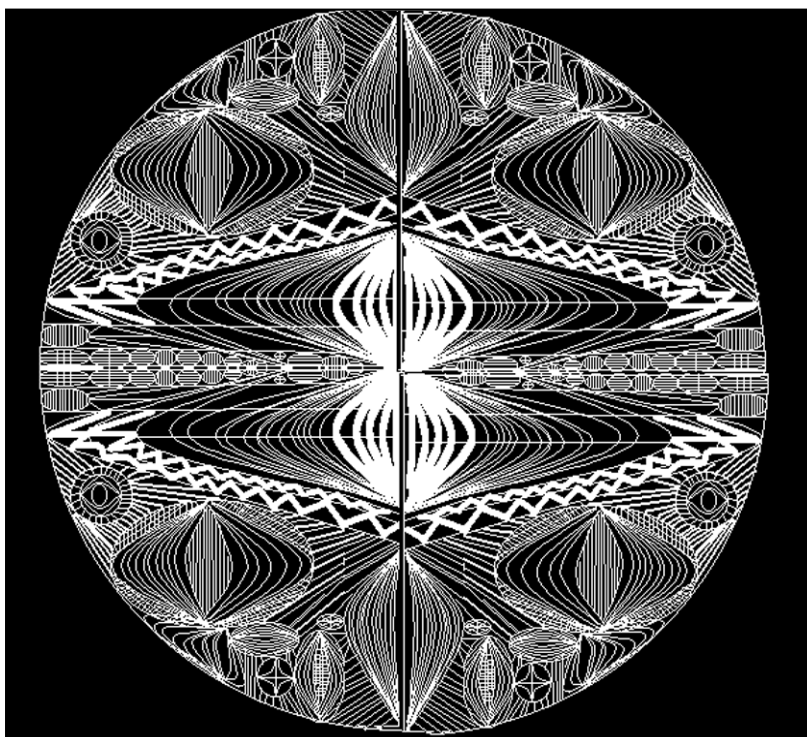
(letos že srednješolec)

Moda. Avtorici: Klavdija in Danijela Frelih, 7. r., 2004.

Čipka.
Avtorica: Tina
Kamenšek, 7. r.,
2004.

Čipka.
Avtor: Simon
Koblar,
7. r., 2004.

Potovati, opazovati, doživljati, se izobraževati

Majda Tolar

Potovati, opazovati, doživljati in se ob tem izobraževati je vodilno geslo izobraževalnih bivanj v Brandenburgu in v Sloveniji. Gre za sodelovanje v šolstvu, ki je nastalo na osnovi Sporazuma o sodelovanju v kulturi med Republiko Slovenijo in Zvezno republiko Nemčijo. Na podlagi tega sporazuma je bil podpisan protokol o sodelovanju med Ministrstvom za šolstvo, znanost in šport RS ter Ministrstvom za izobraževanje, mladino in šport Zvezne dežele Brandenburg. Le-ta predvideva poleg izmenjave gradiv in informacij tudi izobraževalna bivanja učiteljev iz Brandenburga v Sloveniji in učiteljev iz Slovenije v Brandenburg. Letos se je tam izobraževala že osma skupina učiteljev iz Slovenije, pri nas pa je gostovala že šest skupin učiteljev iz te nemške dežele.

V skupini učiteljev iz Slovenije, ki je jeseni leta 2003 gostila šesto skupino učiteljev iz Nemčije, sem se znašla tudi sama. Ko je v juniju leta 2003 prispelo povabilo k projektu, sem se ga razveselila in zbala hkrati. Predstavljalo pa je tudi izziv, saj se je do sedaj še vedno izkazalo, da če svoje običajno delo oplemenititi s kakšno dodatno dejavnostjo, me tako delo notranje obogati, prispeva k moji strokovni rasti in navsezadnje popestri moj učiteljski vsakdanjik.

Zato sem povabilo k sodelovanju pri projektu tudi sprejela, kar je pomenilo, da bom že jeseni istega leta gostiteljica učiteljice iz Nemčije.

Napovedanega obiska pa sem se tudi nekoliko prestrašila, saj si nisem mogla predstavljati, kakšno osebo bom cel teden gostila, kako se bo vživela v mojo družino, kakšni bodo njeni interesi, kako se bomo v družini sporazumevali (pasivno obvladajo nemško) ipd.

K sodelovanju sem povabila sodelavko Bernardo Kejžar, ki pasivno obvlada nemško, in skupaj sva oblikovali program. K dejavnostim sva povabili tudi ostale strokovne delavce šole, ki so se lepo odzvali (npr., zgodovinar je pripravil vodeni ogled Škofje Loke, anglistka je prevzela vodenje po krajevnem muzeju, precej ostalih sodelavcev se je udeležilo spremljevalnega programa), tako da je gostja lahko doživela utrip kolektiva in izmenjala izkušnje.

Kakšnih posebnih pričakovanj pred prihodom gostje nisem gojila, zavedala pa sem se, da me bo druženje in izmenjevanje izkušenj (od vsakdanjih do strokovnih) z gostjo iz Nemčije osebno nadgradilo in me izpopolnilo v nemščini, kar bo dragoceno za moje nadaljnje delo.

Lahko rečem, da so bila moja pričakovanja presežena. Ob samem druženju z gostjo, primerjanju šolskih sistemov in položaja strokovnih delavcev v obeh državah se je širilo moje obzorje, obenem pa so učenci prišli v pristen stik z rojeno govorko nemškega jezika, kar jim je popestrilo pouk in tudi pomagalo osmisliti učenje nemščine. Hkrati me je skupno delo povežalo s sodelavci.

Po pogovoru z ravnateljem in gostjo smo ugotovili, da želimo sodelovati in se povezovati. Poiskati moramo različne možnosti in načine sodelovanja. Prvi korak je ohranjanje stika (preko elektronske pošte, obiskov), nato iskanje partnerske šole in vzpostavitev sodelovanja. Skupaj naj bi oblikovali načrt prihodnjega sodelovanja.

Natanko čez eno leto pa naj bi v Nemčijo odpotovala skupina učiteljev iz Slovenije in tako vrnila obisk svojim gostom.

Med jesenskimi počitnicami letošnjega šolskega leta pa je napočil tudi čas, ko smo se slovenski učitelji odpravili v deželo Brandenburg. Ponovno srečanje z znanci iz Slovenije in Brandenburga, ki smo sodelovali v tem projektu, je bilo nadvse prisrčno. Po prihodu na železniško postajo v Berlin smo se razkropili po vsej deželi, vsak k svojemu gostitelju. Sama sem bila gostja gospe Elke Engling iz Geltowa,

mesteca blizu Potsdama. Z njo in njeno družino sem preživela čudovit, a tudi naporen teden. Zasnovan je bil tako, da sem imela možnost spoznati nekaj šol, priti v stik z učitelji, učenci ter s starši – skratka, začutiti utrip "nemške šole", obenem pa spoznavati tudi deželo Brandenburg.

Gospa Engling je svetovalka na šolskem uradu v deželi Brandenburg. Njeno delo je vodenje osnovnih šol v okraju. Tako me je povabila na dve izmed teh šol, in sicer na šolo v Geltow in na Osnovno šolo Alberta Einsteina v Caputh. Na vsaki izmed teh dveh šol sem preživela dva dopoldneva. Marsikaj zanimivega sem videla in hkrati ugotavljala, da tudi mi v marsičem ne zaostajamo ali pa jih v nekaterih stvareh celo presegamo.

Že pred potovanjem sem si zastavila nekaj ciljev, ki bi jih rada s tem obiskom uresničila. Eden izmed njih je bil sodelovanje med šolami. Željo o sodelovanju med šolami sem jasno izrazila v pogovorih, ki smo jih imeli na šolah, na šolskem uradu in zadnji dan celo na ministrstvu za šolstvo. Povsod sem naletela na pozitiven odziv, tako da smo se s šolo v Caputhu in v Geltowu že med mojim obiskom dogovarjali o možnostih povezovanja. Bili smo mnenja, da bi bilo dobro, če bi izmenjava učiteljev prerasla v izmenjavo učencev. Realno bi bilo to možno že v šol-

Učitelji v Brandenburg. Slovenski in nemški učitelji v sproščenem pogovoru pred obiskom nemškega parlamenta.

skem letu 2005/2006. Izmenjali bi skupino učencev 7. razreda, v kateri bi bilo deset do petnajst učencev. Ti učenci naj bi bivali pri svojih vrstnikih v Nemčiji. Izmenjava bi trajala en teden. V tem tednu naj bi učenci spoznavali deželo gostiteljev in tudi v delo šole bi se vključevali. V naslednjem šolskem letu naj bi isti učenci gostili svoje vrstnike iz Nemčije.

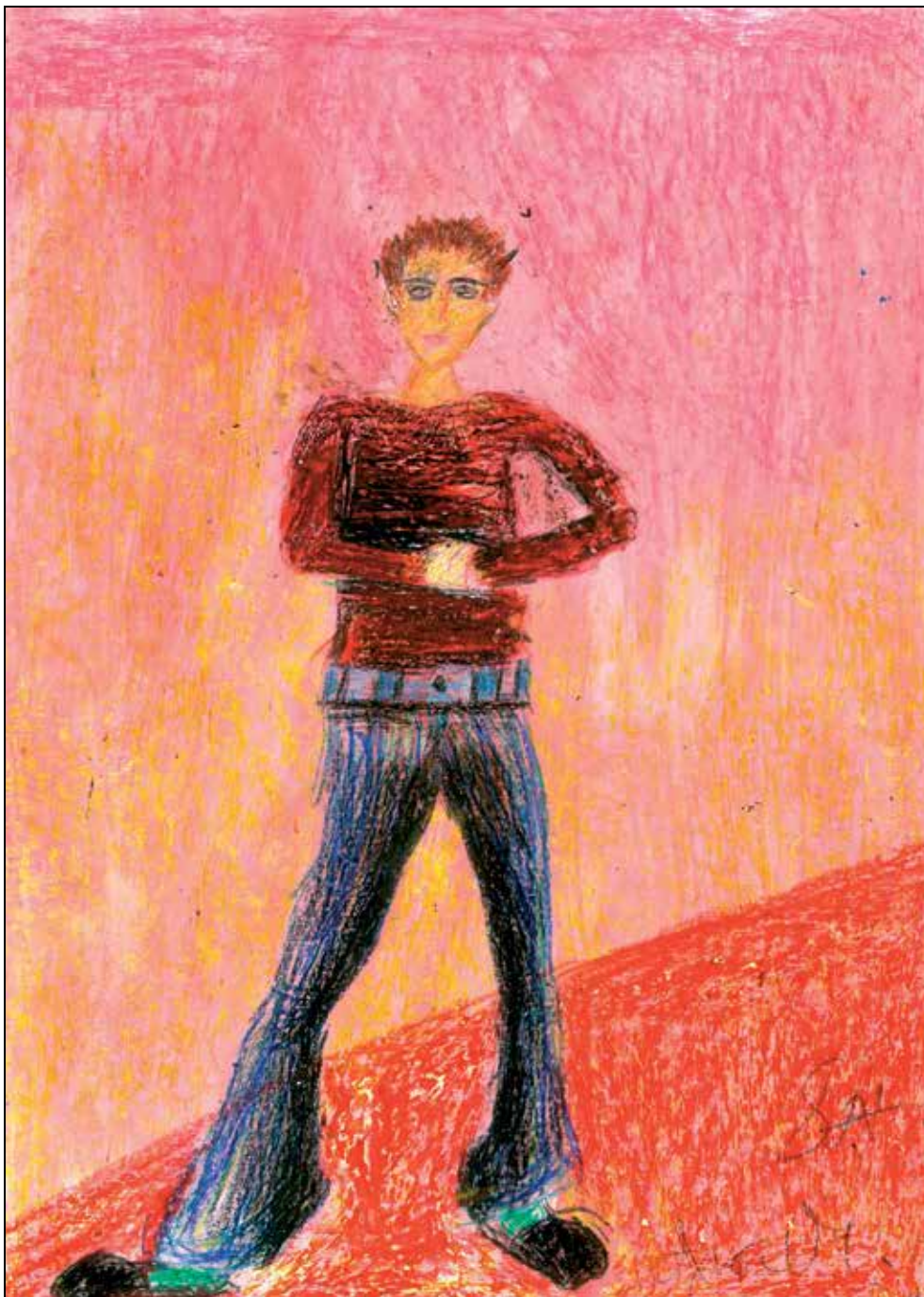
Učenci naše šole, ki obiskujejo 7. razred in so si izbrali nemščino kot izbirni predmet, so že navezali stik z učenci omenjenih nemških šol. Vsak učenec je napisal kratko pismo, v katerem se je predstavil

in izrazil željo po dopisovanju in spoznavanju. Tudi dogovarjanja glede organizacije izmenjave med vodstvi šol že potekajo.

Upajmo, da bodo prizadevanja obrodila sadove. Če nam bo projekt uspel, bomo mladim dali možnost, da se bodo izpopolnili v nemškem jeziku, spoznali pomen učenja tujega jezika, navezali stik z vrstniki tujih dežel in se ob tem osebno razvili ter spoznali tuje kraje, ljudi, njihov način življenja. Teorijo bomo nadgradili s prakso.

Učenci v Brandenburg. Učenci 2. razreda OŠ Alberta Einsteina v Caputhu. Foto: Majda Tolar

Portret. Avtorica: Ana Mohorič, 8. r., 2004

Bistra glava nosi čelado

Projekt Varnost za vse

Marija Gasser

V prispevku predstavljam projekt Varnost za vse, v katerega sem se v šolskem letu 2004/2005 vključila z učenci 5. c razreda. To je mednarodni projekt, ki v štirinajstih evropskih državah poteka že peto, pri nas pa tretje leto. Pobudnik in nosilec sta podjetji Renault Nissan Slovenija in Revoz, sodeluje pa tudi Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Republike Slovenije, ki je prevzel vse strokovne naloge pri prilagoditvi gradiv v aktivnosti prometne vzgoje na šolah.

Projekt je namenjen učencem 4. razredov osemletne in učencem 5. razredov devetletne osnovne šole. Spodbuja kakovostno izvajanje programa prometne vzgoje, iskanje novih rešitev za varnejše prometno okolje učencev, sodelovanje staršev ter drugih zainteresiranih institucij pri vzgojno-izobraževalnih prizadevanjih, da bi zagotovili večjo varnost otrok v cestnem prometu. Projekt temelji na celoletnem, načrtnem delu učencev. V ta namen smo dobili zelo kakovostno gradivo z video kaseto, na kateri so predstavljene vse najpomembnejše in najnevarnejše situacije v prometu, v katerih so lahko udeleženi tudi otroci. Komplet je zasnovan tako, da otroci razmišljajo o dogajanju v prometu v svojem okolju in o obnašanju na cesti. Seveda brez podpore in sodelovanja staršev ne bi šlo, saj je prometna varnost želja nas vseh.

Učenci, s katerimi sem se vključila v projekt, smo našemu delu dali naslov Bistra glava nosi čelado. Naše dejavnosti so potekale po načrtu. Poleg reševanja gradiv smo se veliko pogovarjali o odgovornem obnašanju v prometu, ko smo pešci, kolesarji ali sopotniki. Izdelali smo različne naloge. Posvetili smo se varnosti v prometu v našem mestu in v življenju nasploh.

Kaj vse smo počeli?

1. Otroci so spoznali, da naši možgani presegajo najbolj zapletene računalniške sisteme na svetu. V normalnih okoliščinah niti za hip ne pomislimo na njihovo stalno delo. Preprosto živimo svoje življenje in povsem samoumevno se nam zdi, da možgani delujejo brez težav. Njihove vloge in naloge se zavemo šele, ko nas zadane tragičen dogodek. Otroci so spoznali, da je v možganih center tako rekoč vsega. Z njihovo pomočjo razmišljamo, načrtujemo, skladiščimo v spomin, nadzorujemo vse telesne dejavnosti, kot so npr. hoja, govorjenje, sluh, vid, prehranjevanje, spanje, dihanje ... Zelo pomembno se mi zdi, da otrokom ozavestimo, kaj so možgani, kaj pomeni poškodba glave in da po poškodbi glave ni nikoli več tako, kot je bilo.

Po različni strokovni literaturi smo raziskovali, zakaj je pametno zaščititi svojo glavo. Naredili smo več poskusov. Nastalo je kar nekaj prikupnih literarnih in likovnih izdelkov.

KAJ SO IN KAKO DELUJEJO MOŽGANI

V možganih se dogaja vse: mišljenje, načrtovanje in skladiščenje spominov, nadzor vseh telesnih dejavnosti, kot so hoja, govorjenje, nadzor nad čustvi. Naši možgani so povezani z vsem telesom, od prstov na nogi do vrha glave. Delovati morajo pri vsem: mislih, dejanjih, celo pri čustvih, ki se jih komaj zavedamo.

Zaradi poškodbe glave marsikatero od teh dogajanj, ki se nam zdijo tako samoumevna, preneha.

Možgani tehtajo 1300 gramov. V celoti jih obdaja trda, zaobljena, koščena lobanja. Če se možgani za tresejo, se na robovih lahko nesrečno obtolčejo in natrgajo v svojem sprednjem delu. Možganovina je rahlo, mehko tkivo, ki bi ga lahko primerjali s pudingom. Možgane sestavljajo milijarde mikroskopsko majhnih živčnih celic in so zelo občutljivi.

Katja Habjan, Eva Pretnar, Nejc Bevk,
Jaka Frelih

POŠKODBE GLAVE

Naši možgani so primerljivi s sodobnim računalnikom. Najpogostejši vzroki poškodb so prometne nesreče, poškodbe doma, pri delu, športu. Če se preskrba s kisikom prekine za več kot dve, tri minute, bodo možganske celice začele propadati.

Posledice: izguba spomina, trajna poškodba vida, sluha, govora, hoje ... Hitri pospeški ali upočasnitve, do katerih pride v prometnih nesrečah, povzročijo, da se možgani zaletavajo naprej in potem nazaj, udarjajoč ob notranjo steno lobanje. Pri tem se poškodujejo in zmečkajo.

Eva Demšar, Teja Lotrič, Jan Potočnik,
Jasmin Bajrektarević

POIZKUS S PUDINGOM

Puding smo primerjali z našimi možgani zato, ker je puding enako občutljiv kot možgani. Najprej je učiteljica s pudingom primerjala naše možgane, kako se tresejo, kadar hodimo. Potem je pokazala, kako se možgani tresejo, ko se udarimo v glavo. Z roko je močno udarila po posodi. Puding se je tresel in odlepil od posode. Nato smo puding stresli v večjo posodo. Na pudingu so nastale razpoke. Učiteljica je povedala, da se ob udarcu tako lahko zgodi tudi z našimi možgani. Če se močno udarimo v glavo, se možgani zaletavajo ob lobanjo. Možgani so obtolčeni, popokajo žilice in lahko nastanejo trajne poškodbe. Pri tem poizkusu smo se veliko naučili.

Jernej Primožič

POIZKUS Z JAJCEM IN ČELADO

Naše možgane smo primerjali z jajcem. S poizkusom smo pokazali, kako se možgani pri hudem padcu poškodujejo. Če pa nosimo čelado, ta udarec ublaži. Najprej smo preverili, kaj se bo zgodilo z jajcem, ki ga bomo dali v čelado in spustili na tla. Jajce se nam je po nesreči zvalilo s čelade in dobilo "pokico", sicer je ostalo celo. Potem smo z iste višine jajce spustili na tla. Jajce se je razbilo. Ob padcu brez čelade bi se to zgodilo tudi z našo glavo. S tem poizkusom smo dokazali, da bistra glava nosi čelado.

Gregor Sintič

Luknja na cesti. Foto: J. Primožič

2. V našem mestu smo opazovali, kakšne so naše pešpoti in prometne površine, po katerih se gibljemo, in z našimi opažanji seznanili g. župana. Naredili smo prometnovarnostni načrt, ki velja prav za naš razred.

Most – pot šolarjev. Foto: J. Primožič

3. Vsi vemo, da otroci za svojo igro uporabljajo različne prometne površine. Ena izmed naših nalog je bila tudi, da sestavimo didaktično igro za prvošolce.

- Izdelali smo sestavljanke Bistra glava nosi čelado. Naslikali smo različne živali in vsaka izmed njih se ukvarja z različnimi športi, kjer je obvezno zaščititi glavo s čelado. Nastale so prikupne "karte": opica na kolesu, pikapolonica na kotalkah, žirafa na smučeh, zajec na rolerjih, zebra na sankah, želva na rolki, muca na skiroju, veverica na bordu, lisica na motorju, žirafa na gokartu, le medved, ki se mu nič ne more zgoditi, nima čelade, pač pa zeljnato glavo. Igro igramo na različne načine: kot spomin ali kot črnega petra ali pa so preprosto sredstvo za razvijanje govora.

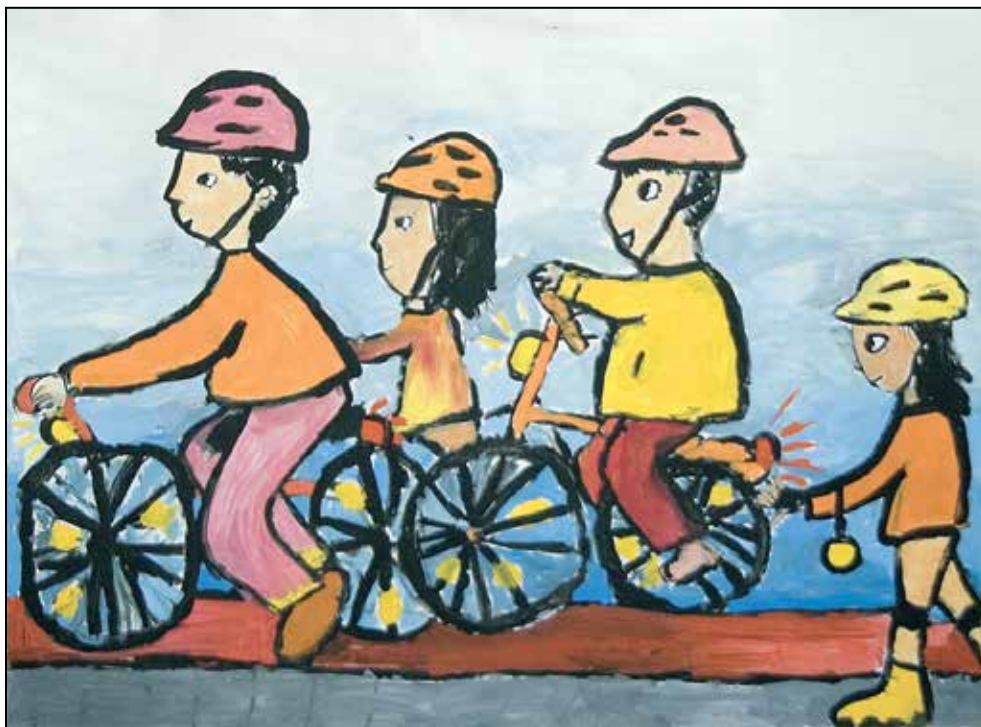
- Druge igre so učenci sestavljali v skupinah. Igrajo se na način igre človek ne jezi se ter vsebujejo različna prometna pravila, ki zadevajo odgovorno obnašanje pešcev, kolesarjev in opremljenost le-teh.

Vsak učenec je izdelal portret s svojo čelado: Urban Lušina, Klemen Kejžar, Eva Pretnar, Teja Lotrič, Tanja Košir, Jasmin Bajrektarevič, Anže Ferlan, Jan Ceferin.

Igra Varna pot. Avtorji: Urban Lušina, Klemen Kejžar, Jasmin Bajrektarevič, Anže Ferlan, Jan Ceferin, Jaka Frelj, Gregor Sintič, Primož Potočnik, Jan Potočnik, Nejc Bevk, Klemen Šturm, Jernej Primožič.

Plakat Bistra glava nosi čelado. Avtorici: Eva Demšar, Tanja Košir.

4. Za zaključek projekta smo izdelali skupinski plakat z našim naslovom.

To je samo delček našega prizadevanja za varnost na cestah. Samo kazni in novi zakoni nam dolgoročno ne bodo prinesli zadovoljivega rezultata, so pa potrebni za izboljšanje stanja, kakršnega imamo trenutno. Spremeniti bo treba miselnost ljudi, jim dopovedati, da je to za dobrobit nas vseh. Življenje je red z jasnimi pravili. Več svobode potrebuje več odgovornega obnašanja.

Stvari bi se morali lotevati drugače, z vzgojo mladih na vseh ravneh šolanja, s poudarkom na

vrednotah. Življenje samo je vrednota, zdravje je privilegij, za katerega se je treba potruditi. Odgovornega obnašanja se je treba naučiti. Z vzgojo lahko vplivamo na mladostnikovo zavedanje ne glede na to, ali ta del vzgoje je v učnem programu ali ne. Z načrtno vzgojo in dejavnostmi bomo dosegli več. Seveda enkrat ali eno šolsko leto ni dovolj. Precej dolgo je treba ponavljati, da se ukorenini in postane rutina.

Obstajajo napisana in nenapisana pravila, ki nam omogočajo skladno skupno življenje v družbi in na cesti. Če nam bo uspelo postaviti dobre temelje, bo naša prihodnost svetlejša.

Sodelujoči učenci 5. c razreda z razredničarko.

(Risba je nastajala en mesec tako, da je vsak učenec vsako jutro narisal tri poteze.)

Portret. Avtorica: Sandra Murgič, 8. r., 2004.